

досягли домовленості між собою стосовно істотних умов договору і продавець зобов'язується передати покупцеві товар).

В Україні існують такі види договору купівлі-продажу: роздрібною торгівлі, поставки, контрактації сільськогосподарської продукції, постачання енергетичних та інших ресурсів через приєднану мережу.

Аналіз наукової літератури з досліджуваного питання свідчить про нагальну потребу подальшого вивчення відносин купівлі-продажу в цивільному праві.

Іванова М.
НТУ «ХП»

ЮРИДИЧНИЙ КОНФЛІКТ: ВИЗНАЧЕННЯ, ВИДИ, ШЛЯХИ РОЗВ'ЯЗАННЯ

Актуальність теми дослідження. Виникнення й розвиток права із самого початку пов'язані з визріванням і конкуренцією численних та різноманітних соціальних інтересів і потреб, зокрема із прагненням соціуму, індивідів до справедливості, гармонії і стабільності, до зменшення соціальної напруги й суперечок. Здійснення глибоких державно-правових перетворень в Україні супроводжується не тільки загостренням соціально-правових суперечностей, поширенням юридичних колізій, а й посиленням конфліктів правової дійсності. Наявність цих тенденцій свідчить, якого великого значення набуває філософсько-правовий і конфліктологічний аналізи процесу виникнення, розвитку й вирішення юридичних конфліктів.

Юридичний конфлікт є різновидом соціального конфлікту, в основі якого – протилежність поглядів, інтересів, потреб двох або декількох суб'єктів, що призводить до їхнього протиборства. Сучасний соціально-економічний і політичний стан в Україні зумовлює збільшення потенційної можливості виникнення найрізноманітніших конфліктів. Юридичний конфлікт в його «чистому» вигляді можна подати як протиборство суб'єктів права з приводу застосування, порушення або тлумачення правових норм.

Юридична колізія та правовий конфлікт – це однопорядкові категорії, які, однак, не слід змішувати. Правовий конфлікт є вкрай різкою формою загострення юридичної колізії. Проте це не означає, що

загострення напруженості між контр суб'єктами юридичного конфлікту обов'язково повинне виявлятися в антиконституційному протиборстві політичних, соціальних чинностей і державних, громадських структур. Юридичні конфлікти неоднозначні й не завжди виявляються у формі політичного протиборства, що зачіпає основи конституційного суспільного устрою.

Проблема конфліктної динаміки є однією з найважливіших у конфліктології. Науку тут цікавить не тільки послідовність стадій і фаз конфліктної взаємодії, а й насиченість, форми та характер рішень і дій, які здійснюють суб'єкти-опоненти. Процес регулювання конфлікту відбувається за допомогою різноманітних технологій: інформаційної, комунікативної, соціально-психологічної, організаційної. Якщо правоохоронці володітимуть цими технологіями, то це, безперечно, сприятиме покращенню їх іміджу.

Отже, юридичний конфлікт віддзеркалює правову дійсність. Він може відтворювати деформації правової дійсності, указувати на дефекти правової системи, недосконалість законодавства й судової практики. Конфлікт може бути стимулятором, рушійною силою суспільних і державних змін, сприяти більш швидким їх темпам. Юридичний конфлікт може або порушувати справедливе співвідношення позицій, або відтворювати його (повністю чи частково), виражати справедливі претензії на новий правовий порядок, тобто бути позитивним явищем і мати позитивні функції.

Касютіна А.
НУ «ЮАУ ім. Ярослава Мудрого»

ПРОБЛЕМИ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ЛІЗИНГУ В УКРАЇНІ

Лізинг – важливе джерело нових інвестицій, яке широко використовують у міжнародному бізнесі. Проте ринок лізингових послуг в Україні перебуває на стадії становлення. Для ефективного функціонування ринку лізингових послуг в Україні слід проаналізувати нормативно-правові акти, що регулюють лізингову діяльність в Україні: 1) Цивільний кодекс України (ЦКУ); 2) Господарський кодекс України (ГКУ); 3) Закон України (ЗУ) «Про фінансовий лізинг»; 4) Конвенція УНІДРУА «Про міжнародний фінансовий лізинг» (застосовується до

операцій міжнародного фінансового лізингу у випадках, якщо місця підприємницької діяльності лізингодавця й лізингоодержувача розташовані в різних країнах і ці держави та країна, у якій постачальник здійснює підприємницьку діяльність, є договірними державами; або і договір постачання, і договір лізингу регулюють законодавством «договірної» держави; 5) Податковий кодекс України, Закон України «Про оподаткування прибутку підприємств». Також відносини, що виникають у зв'язку з договором фінансового лізингу, регулюються положеннями ЦКУ про наймання (оренду), купівлю-продаж, поставку. Нині немає єдиного визначення лізингу в нормативно-правових актах, що зумовлено неоднозначністю тлумачення його сутності. Тому є потреба дослідити положення основних тих документів, що висвітлюють сутність поняття «лізинг» в Україні.

Головними питаннями першочергового дослідження є:

1. Визначення поняття лізингу. ЦКУ визначає лізинг як договір, за яким одна сторона (лізингодавець) передає або зобов'язується передати другій стороні (лізингоодержувачеві) у користування майно, що належить лізингодавцеві на праві власності та було набуто ним без попередньої домовленості із лізингоодержувачем (прямий лізинг), або майно, спеціально придбане лізингодавцем у продавця (постачальника) відповідно до встановлених лізингоодержувачем специфікацій та умов (непрямий лізинг) на певний строк і за встановлену плату (лізингові платежі).

У ГКУ лізинг – це господарська діяльність, спрямована на інвестування власних чи залучених фінансових коштів, яка полягає в наданні за договором лізингу однією стороною (лізингодавцем) у виключне користування другій стороні (лізингоодержувачеві) на визначений строк майна, що належить лізингодавцю або набувається ним у власність (господарське відання) за дорученням чи погодженням лізингоодержувача у відповідного постачальника (продавця) майна за умови сплати лізингоодержувачем періодичних лізингових платежів. Залежно від особливостей здійснення операцій лізинг може бути двох видів – фінансовий чи оперативний. За формою здійснення лізинг може бути зворотним, пайовим, міжнародним тощо.

У ЗУ «Про фінансовий лізинг» фінансовий лізинг (ст. 1, далі – лізинг) – це вид цивільно-правових відносин, що виникають із договору фінансового лізингу. За договором фінансового лізингу (далі – договір лізингу) лізингодавець зобов'язується набути у власність річ у продавця (постачальника) відповідно до встановлених лізингоодержувачем специфікацій та умов і передати її в користування лізингоодержувачеві на визначений строк не менше одного року за встановлену плату

(лізингові платежі). Як бачимо, певні положення кодексів (ст. 806, 807, 808, 809 ЦКУ та ст. 292 ГКУ) не узгоджені між собою. У ЦКУ термін «фінансовий лізинг» не вжито, але сказано, що особливості окремих видів і форм лізингу встановлюються законом (ч. 3 ст. 806). У ГКУ зазначено, що лізинг може бути двох видів – фінансовий та оперативний, однак не наголошується, у чому саме полягає відмінність між ними. Раніше види лізингу, наведені в Господарському кодексі також регулювалися Законом України «Про лізинг». Нині визначення оперативного, фінансового, зворотного лізингу наведено в актах, що регулюють оподаткування лізингових операцій (у Податковому кодексі України та в Законі «Про оподаткування прибутку підприємств»). У ст. 806 ЦКУ фінансовий лізинг визначено як різновид непрямого лізингу, який характеризується придбанням речі лізингодавцем у продавця для наступного передання її лізингоодержувачеві в користування. Отже, до відносин фінансового лізингу застосовують загальні правила ЦКУ в частині, у якій ці відносини не врегульовані Законом, що й закріплено у ст. 2 Закону України (ЗУ) «Про фінансовий лізинг».

2. Визначення предметів, які можуть та не можуть бути предметом договору лізингу. За ЦКУ (ч. 1 ст. 807) та ЗУ «Про фінансовий лізинг» (ч. 1 ст. 3), предметом договору лізингу може бути неспоживча річ, визначена індивідуальними ознаками та віднесена відповідно до законодавства до основних фондів. Але, за ч. 2 ст. 807 ЦКУ, земельні ділянки й інші природні об'єкти, а також інші речі, встановлені законом, не можуть бути предметом договору лізингу. ЗУ «Про фінансовий лізинг» додає до зазначених предметів єдині майнові комплекси підприємств і їх відокремлені структурні підрозділи (філії, цехи, дільниці). Законом передбачено, що майно, яке перебуває в державній або комунальній власності та щодо якого відсутня заборона передання в користування та/або володіння, може бути передано в лізинг в установленому цим Законом порядку.

3. Суб'єкти лізингу. Ними можуть бути (ст. 4 ЗУ «Про фінансовий лізинг»): 1) лізингодавець – юридична особа, яка передає право володіння та користування предметом лізингу лізингоодержувачеві; лізингоодержувач – фізична або юридична особа, яка отримує право володіння та користування предметом лізингу від лізингодавця; 2) продавець (постачальник) – фізична або юридична особа, у якій лізингодавець набуває річ, що в наступному буде передана як предмет лізингу лізингоодержувачеві; інші юридичні або фізичні особи, які є сторонами багатостороннього договору лізингу. Але поширеною серед сучасних науковців є позиція, згідно з якою договір лізингу не можна